

Plan for friluftslivets ferdselsårer (2024 – 2028)

Høringsutkast

Innhold

1.0 INNLEDNING	4
1.1 BAKGRUNN FOR «PLAN FOR FRILUFTSLIVETS FERDSLSÅRER I ØRLAND»	4
1.2 LOKALE FØRINGER	4
1.3 DEFINISJONER	4
1.4 ORGANISERING OG MEDVIRKNING	5
2.0 MÅLSETTINGER	6
2.1 HVORFOR LAGE «PLAN FOR FRILUFTSLIVETS FERDSLSÅRER»?	6
2.2 HOVEDMÅL	6
2.3 EFFEKTMÅL	6
2.4 RESULTATMÅL	6
5.0 TILTAK	8
5.1 TILTAK PÅ EKSISTERENDE TRASÉER	8
5.2 NYE FERDSLSÅRER/MÅLPUNKT	8
VEDLEGG 1: OVERSIKT OVER FERDSLSÅRER I ØRLAND	9

1.0 Innledning

1.1 Bakgrunn for «Plan for friluftslivets ferdselsårer i Ørland»

Ferdselsårer er avgjørende for muligheten til å utøve friluftsliv. Plan for friluftslivets ferdselsårer i Ørland har sin forankring i Stortingsmelding 18 (2015-2016) [Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet](#), regjeringens [Handlingsplan for friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet](#) fra juli 2018 og Miljødirektoratets veileder M-1292/2019 [Plan for friluftslivets ferdselsårer](#).

I regjeringens [handlingsplan for friluftsliv](#) oppfordres alle landets kommuner til å kartlegge de lokale ferdselsårene. Dette med mål om å fremme planlegging, opparbeiding, skilting og merking av turstier. For å kunne tilrettelegge for et godt tilbud av ferdselsårer er det viktig å ha kunnskap om hvilke ferdselsårer som finnes lokalt, samt tilretteleggingsbehov. Slik legges grunnlaget for at flere kan ta del i friluftslivet. Flere studier viser at skilting og merking av turstier fører til økt bruk, også av personer som tidligere har tatt lite del i friluftslivet.

På kommunalt nivå er planen et kunnskapsgrunnlag som skal være en del av [Oversiktsdokumentet for idrett, friluftsliv og kultur](#). Prioritering av tiltak vil gjennomføres ved rullering av handlingsdel for oversiktsdokumentet.

Som et viktig kunnskapsgrunnlag vil plan for friluftslivets ferdselsårer bidra til å ivareta friluftsliv i annen arealplanlegging, og samtidig være en plan for hvordan ferdselsårene i Ørland kan utvikles på en bærekraftig måte. Planen er en temaplan og har ikke juridisk binding.

I Ørland kommune er det gjennomført en kartlegging og verdsetting av friluftslivsområdene. Dette ble gjort av de tidligere kommunene Ørland og Bjugn før nye Ørland ble etablert. Kartleggingen og verdsetting av kommunens friluftslivsområder er tilgjengelig i [Naturbase](#).

Denne planen vil gi en samlet og kartfestet oversikt over sentrale ferdselsårer i kommunen samt behov for tiltak. Mange av ferdselsårene er allerede kartfestet. Videre er mange av ferdselsårene skiltet og merket. Det finnes digital tilgang til ferdselsårene gjennom bl.a. [Ut.no](#) og [Rett i kartet](#).

1.2 Lokale føringer

- Kommuneplanens samfunnsdel (2022 – 2034)
- Kommuneplanens arealdel (under utarbeidelse)
- Oversiktsdokument for idrett, friluftsliv og kultur (2022 – 2026)
- Kartlegging av friluftsområder i kommunen

1.3 Definisjoner

Det er viktig med en felles forståelse for begrepene som brukes i arbeidet. Definisjonene er hentet fra Miljødirektoratet og merkehåndboka:

- Ferdselsårer er traséer for ferdsel som er synlige i terrenget i den sesongen som er aktuell for bruk, og leder for ferdsel på vann og over breer. Ulike ferdselsårer:
 - **Sti** er et tydelig, smalt og sammenhengende tråkk i terrenget som har oppstått gjennom bruk eller aktiv tilrettelegging.
 - **Turveg** er en opparbeida og sammenhengende ferdselsåre med jevnt og fast toppdekke i minst 1,2 m bredde.
 - **Farled** er ferdselsårer i sjø.
 - **Skiløyper** er ferdselsårer på snødekt mark som jevnlig tråkkes eller prepareres, eller som merkes eller kvistes som traséer for vinterferdsel.
 - **Turruter** er skilta, merka og kartfesta traséer for ferdsel i den sesongen som er aktuell for bruk. Det skilles mellom flere typer turruter, se merkehåndboka.no for mer informasjon.
 - **Turforslag** er en anbefalt tur. Turforslag er ikke en del av det offentlige kartgrunnlaget (DOK). Turforslag formidles bl.a. på ulike turportaler, informasjonsbrosjyrer, turkort og gjennom muntlig overlevering.
 - **Målpunkt** er både steder der det er naturlig å starte og avslutte bruken av ferdselsårene og attraksjoner/ steder som motiverer til bruk av dem. Eksempler på slike steder er holdeplasser for offentlig transport, innfallsporter, parkeringsplasser, utsiktspunkt, serveringssteder, skoler/barnehager, kulturminner, osv.

1.4 Organisering og medvirkning

Roret KF har hatt prosjektledelsen. Det er tildelt prosjektmidler fra Trøndelag fylkeskommune til gjennomføring av arbeidet.

Arbeidsgruppa for arbeidet har bestått av: Anna Lyngstad, Audun Eriksen og Hans Eide

Kartleggingen er gjennomført i tett samarbeid med: Landbrukskontoret i Ørland

2.0 Målsettinger

2.1 Hvorfor lage «plan for friluftslivets ferdselsårer»?

- Planen skal legge til rette for gode turstier og turveier for alle innbyggerne i Ørland kommune
- Planen skal bidra til økt fysisk aktivitet og dermed bedre fysisk og psykisk helse for kommunens innbyggere og besøkende
- Planen skal gi oversikt over eksisterende turstier og turveier og vurdere behov for nye tiltak
- Intensjonen med planen er å legge til rette for tiltak i hele kommunen
- Planen skal vurdere og prioritere nye tiltak
- Plan for friluftslivets ferdselsårer vil være et viktig dokument i kommunens arbeid med den nye arealplanen

2.2 Hovedmål

Hovedmålet med plan for friluftslivets ferdselsårer i Ørland kommune er å identifisere, ivareta og utvikle ferdselsårene for å sikre et godt tilbud til befolkningen. Det er også et mål at det skal rettes søkelys på bærekraftig bruk av ferdselsårene, og at allemannsretten blir praktisert på en ansvarlig måte.

2.3 Effektmål

Effektmålene beskriver virkningene av planen og skal bidra til at hovedmålene nås.

- Oversikt og kunnskap om ferdselsårene og hvor det er behov for tiltak
- Sikre helhetlig og systematisk planlegging
- Sikre friluftsliv for alle, med spesielt søkelys på tilgjengelighet og universell utforming samt tilrettelegging for parkeringsplasser der det er behov
- Sikre at turutgangspunkt og turmål (herunder parkeringsplasser, kollektivknutepunkt, utsiktpunkt, serveringshytter eller andre attraksjoner som kulturminner) knyttes sammen med ferdselsårer for å gi et godt og attraktivt tilbud.
- Sikre at ferdselsårene utvikles og brukes på en bærekraftig måte
- Økt fysisk aktivitet og bedre fysisk og psykisk helse for alle som bor i og besøker kommunen
- Kunnskapsgrunnlag for å ivareta friluftsliv i arealplanlegging
- Økt bevissthet om viktigheten av at alle som bruker allemannsretten gjør det på en hensynsfull og ansvarlig måte.
- Koordinere arbeidet mellom kommune, lag, organisasjoner og andre aktører

2.4 Resultatmål

Resultatmålene er konkrete målbare mål for prosjektet.

RESULTATMÅL:	Status/behov for tiltak:
--------------	--------------------------

Kartlegge eksisterende ferdselsårer og målpunkt (turutgangspunkt og turmål)	Foreløpig oversikt gjennomført. Oversikt ligger vedlagt planen
Ajourføre nasjonal database for turruter (kartverket – rett i kartet)	Foreløpig gjennomført, kontinuerlig oppdatering
Kartlegge behov for nye ferdselsårer	Forslag til nye i planen. Prioritering ved rullering av handlingsdel i oversiktsdokument idrett, friluftsliv og kultur
Gradere aktuelle ferdselsårer i tråd med merkehåndboka	Er gjort for en del stier. Kontinuerlig jobb
Kartlegge tilgjengelighet til friluftslivsområder – universell utforming	Overføres til tiltaksplan. Prioritering ved rullering av handlingsdel i oversiktsdokument idrett, friluftsliv og kultur
Kartlegge behov for parkeringsplasser som tilrettelegger for tilkomst til friluftsliv utenfor merkede løyper	Overføres til tiltaksplan. Prioritering ved rullering av handlingsdel i oversiktsdokument idrett, friluftsliv og kultur
Allemannsretten blir praktisert på en ansvarlig måte	Informasjonsskilt/kurs Overføres til tiltaksplan. Prioritering ved rullering av handlingsdel i oversiktsdokument idrett, friluftsliv og kultur
Tilgjengeliggjøring av turruter på ut.no	Gjennomført, kontinuerlig oppdatering
Utarbeidet og vedtatt plan for friluftslivets ferdselsårer med tiltaksdel og temakart	Politisk vedtak xx

5.0 Tiltak

5.1 Tiltak på eksisterende traséer Skilting, merking og informasjon

Kommunen har allerede et stort og variert avtalt og vedlikeholdt løypenett. Når det gjelder utforming, er ny nasjonal standard for skilting og merking i henhold til merkehåndboka tatt i bruk på de fleste stier i kommunen. Turveiene som er opparbeidet i senere tid er statlig sikra.

Det er behov for enkelte tiltak.

- Fornying av skilt og merking på eksisterende traséer
- Informasjonsskilt om allemannsretten for å bidra til at ferdsel og opphold i naturen praktiseres på en ansvarlig måte.

Parkeringsplasser

Flere turløyper har behov for oppgradering av parkeringsplasser, som eksempelvis Kopparen, tur til Tønnølfjellet.

5.2 Nye ferdselsårer/målpunkt

- Kyststi fra Karlestrand til Sæterfjæra for å binde Bjugn sentrum til turstien til Mølnargården
- Videreutvikle turvei på Koet. Videreføring av turveien mot Bekkarvika, Fagervoldvika og Jøssund og mot Vallersundveien lenger nord. Det er planlagt dagsturhytte og HC-toalett i området.
- Videreutvikling av friluftsområdet på Bruholmen
- Landingsplasser for kano og kajakk på Gjølgevatnet og Teksdalsvatnet
- Videreutvikle turvei fra Rusaset til Skavdalen og Eidsvatnet
- Turvei Ervika – Rusaset
- Videreutvikle sentrumsstrand ved Ørland kultursenter

Vedlegg 1: Oversikt over ferdselsårer i Ørland

ID	Navn	Beskrivelse	Brukstype	Forslag til tiltak	Ansvar
	Brekstad-Bruholmen	Brekstad-Bruholmen	Fottur		Ørland kommune
	Balsnesosen-Tingstua	Turveier i herregårdslandskapet	Fottur		Roret KF
	Tingstua-Dalabakken	Turveier i herregårdslandskapet	Fottur		Roret KF
	Dalabakken-Rusasetporten	Turveier i herregårdslandskapet	Fottur		Roret KF
	Karlsenget-Rusasetporten	Turveier i herregårdslandskapet	Fottur		Roret KF
	Karlsenget-Skogporten	Turveier i herregårdslandskapet	Fottur		Roret KF
	Bruholmen-Balsnes	Turveier til alle grender	Fottur		Roret KF
	Bruholmen rundløype	Turveier til alle grender	Fottur		Roret KF
	Balsnesosen-Skjegghaugan	Turveier til alle grender	Fottur		Roret KF
	Ryggamyra rundløype	Turveier til alle grender	Fottur		Rønne Grendalag
	Røstadhaugan-Ryggen	Turveier til alle grender	Fottur		Roret KF
	Ryggen-Utstrandveien	Turveier til alle grender	Fottur		Roret KF
	Ryggamyra-Ryggasetta	Turveier til alle grender	Fottur		Rønne Grendalag
	Rusasetvatnet - Røstadhaugan	Turveier til alle grender	Fottur		Roret KF
	Valseidet / Koet	Nytt område som ferdigstilles i 2024. Natur og kulturmiljø i fokus. Godt tilrettelagt.	Fottur	Dagsturhytte og HC-toalett	Roret KF
	Mølnarstien	Mebostad, Karlestrand - Mølnargården	Fottur	Informasjonsskilt, skiltet handikapp-parkeringsplass, tilrettelegging til brygga	
	Tarva		Fottur		Fylkeskommunen?
	Duehallaren	Duehallaren er en grotte i Ørland kommune ved Nes. Parkering ved Nes kirke eller litt lenger inn grusveien. Stien til Duehallaren går opp fra enden av grusveien, på høyre siden av bassenget til tidligere Nes vannverk. Stien er delvis rød/oransje markert, og på to plasser er det satt opp veivisere. Fra vannverket er turen ca 1 km, fra Kirka ca 2,4 km.	Fottur		

	Risvika – Tønnølfjellet	Tønnølsfjellet ligger 374 moh. og gir utsikt over storhavet og Nes. På turen opp kan du også oppleve vrakrester av et tysk fly fra 2. verdenskrig. Fra Risvika er det en godt merket sti i variert terreng.	Fottur		Fosen Turlag merker stien
	Ervik turveier Rusasetfjellet	Ervik Turløyper har mange kilometer med turstier i Rusasetfjellet, med hovedutgangspunkt fra Reitan Næringspark i Ervik. Derfra kan man besøke fine turmål som Dugurds-kammen, Grønvatnet, Ormlia og Linken.	Fottur		
	Austråttlunden tursti	Denne rundturen går gjennom et vernet kulturlandskap og er et stort sett flatt turterreng, stien er godt egnet til barnevogn eller rullestol. Underveis står det benker og informasjonsskilt om kulturlandskap og dyreliv. Rundturen er ca 3 km lang og passer barn i alle aldre.	Fottur		Statsforvalter/ Roret KF
	Kopparen turvei	Tur på 9,5 km langs fin grusvei. Halveis til toppen finnes en gapahuk. Turen går tur/retur samme vei.	Fottur	Ramme inn parkeringsplass, informasjonsskilt.	Nordkring/Fosenkraft
	Dynvika	Strand med HC-toalett.		Definere HC-parkering, infoskilt	
	Lysløype Asserøya		Fottur		Asserøy IL og UL
	Tjønnstua skiløyper		Skitur		Bjugn IL
	Skiløyper Yrjarhytta		Skitur		Yrjar IL
	Litj-Gjølga skiløyper	Ved Litj-Gjølga er det fine løyper både rundt på området og opp til Kammen og Olavsbu. Her er også gode parkeringsmuligheter, fine akebakker og muligheter for grilling for den som heller vil bruke akebakkene og kose seg på plassen.	Skitur		Bjugn IL
	Botngård Vel – Tjønnstua		Skitur/fottur	Ferdigstille stien i midt-partiet	Bjugn IL
	Smellingen		Fottur	Sårbar hekkeplass for fugl må beskyttes	
	Synnørsfjellet	Stien kan tas som en rundtur og det er ny parkering på høyresiden av veien et par hundre meter etter Grande fisk. Løypa er merket og det er rekkverk på de bratteste partiene. Utsikten er overraskende god og det er satt opp en rekke benker med historiske infoplakater langs løypa.	Fottur		Grunneier
	Ursfjellet	Parkering og start for turen er ved Folkvang forsamlingshus. Turen er relativt kort og ikke altfor bratt.	Fottur		

	Ospalikammen	Det er turstier som går opp til Ospalikammen både sørøstfra og nordvestfra. Den korteste ruten går fra parkeringsplassen ved skytebanen på Sankthansholet, da er turen 4 km tur/retur.	Fottur		
	Lerbern	Rett ved parkeringsplassen ved Futura barnehage går det en grusvei opp til toppen av fjellet. Veien er mye brukt av lokalbefolkningen. Her kan man sprinte opp på 5 minutter eller tusle opp på en halvtime. Her finner du en 18-hulls frisbeegolfbane og en egen «trollskog» med gapahuk.	Fottur	Formalisere avtale om bruk av Trollskogen	
	Diket – Grandefjæra	Enkel og lett tilgjengelig tursti langs grensen av ramsarområdet. Natursti med 10 poster.	Fottur, natursti		Dyrkingslaget skjøtter stien med midler fra Statsforvalteren
	Rømmesfjellet	Det vanligste er å starte turen ved Fosseng treindustri hvor det også er mulig å parkere. Turen opp er luftig og godt merket. De bratteste partiene er utstyrt med tau for å hjelpe deg opp, men du kan også gå opp uten å bruke dem.			
	Sti Tørremsmarka	Turstien er godt opparbeidet og går i lett kupert skogsterrang langs fjorden. Etter ca. 1,5km er en romslig og velholdt gapahuk helt nede ved fjorden. Her finnes husker i trærne, sitteplasser, grill, bålpanne og utedo.	Fottur		Tørrem grunneierlag

[Interaktivt kart](#) over innmeldte og foreslåtte traseer

